

T. VUKUŠIĆ, *Confessores fidei: Čule, Čekada, Majić, Nuić, Perić.*
Izdavač "Crkva na Kamenu", Mostar 2000.

Knjiga je posvećena svim svećenicima koji su poginuli ili patili u zatvorima za slobodu Crkve i hrvatskoga naroda. Na primjerima istaknutih crkvenih veledostojnika (biskupa dra Petra Čule, mons. Čedomila Čekade, mons. Andrije Majića, župnika i delegata u upravi mostarske biskupije, mons. Mate Nuića i dra Marka Perića, kotorskog biskupa) pisac pokazuje veličinu i domete krvave patnje katolika u Hecegovini svjesno se opredjeljujući za to da su svi oni bili pravi "svjedoci vjere" koji su svoju vjeru očitovali u velikim patnjama a često su to i zalili vlastitom krvlju. Navedenih pet svećenika opisano je kao istaknut primjer herojske vjernosti Crkvi u drugoj polovici 20. stoljeća.

Pisac obrađuje pet istaknutih članova Mostarske biskupije koji su povezani istom sudbinom: živjeli su u isto vrijeme i na istim prostorima te svi proživjeli kalvariju jugokomunističkoga progona i zatvaranja. Pisac se držao ustaljene metodologije: najprije kratak pregled života i rada a potom detaljnija obrada glavnog zanimanja ili doprinosa opisanih likova: Biskup Čule i Drugi vatikanski sabor, Katolički tjednik i njegov ponajbolji glavni suradnik Čedomil Čekada, Mons. Andrija Majić biskupski delegat i generalni pro/vikar, Mons. Mate Nuić i biskupski ordinarijat u Mostaru, Spisateljska djelatnost mons. dr. Marka Perića. Posebno je naglašeno proganjanje zbog katoličke vjere i svećeničke službe kod svih pet promatranih likova.

Knjiga sadrži pet zasebnih studija koje su već bile prigodno objavljene, ali skupljene zajedno u ovoj knjizi djeluju usklađeno zbog istoga vremena, prostora i prilika u kojima su navedeni svećenici djelovali te zbog ujednačena stila obrade naznačene problematike.

Osobito je vrijedna studija "Biskup Čule i Drugi vatikanski sabor" (str. 17-99) zbog iscrpne analize arhivske građe iz Mostarskog ordinarijata i objelodanjenih dokumenata u nizu "Acta et Documenta Concilio Oecumenico Vaticano II Apparando" i "Acta Synodalia Sacrosancti Concilii Oecumenici Vaticani II." Obradujući priloge i istupe biskupa Čule, često su navedeni i ostali biskupi iz ondašnje Biskupske konferencije Jugoslavije što može biti izvanredna pomoć i putokaz onima koji se odluče detaljnije proučavati sudjelovanje ostalih naših biskupa u pripremi i odvijanju Drugoga vatikanskog sabora. Podatak da je

na prijedlog biskupa Čule ime sv. Josipa uvršteno u Rimski kanon, podatak je kojim bi se mogao podičiti svaki biskup iz mnogo poznatijih i utjecajnijih biskupskih konferencija po svijetu. Drugim riječima rečeno, da je to učinio neki "poznatiji" biskup, sigurno bi se o tome trubilo na sva zvona po čitavome svijetu. Ova knjiga jedan je od pokušaja da mi sami postanemo svjesniji svoje uloge u svijetu i Crkvi katoličkoj a potom da to i drugi saznaju.

Doprinos mons. Čedomila Čekade katoličkom novinarstvu između dva svjetska rata i u vremenu nakon Drugoga svjetskoga rata je nesumnjivo velik. Možda samo podatak da je napisao oko 3.500 članaka i nekoliko knjiga, govori dovoljno sam za sebe. Na primjeru "Katoličkog tjednika" koji je izlazio od 1922. do 1945., a mons. Čekada ga uređivao skoro pet godina i surađivao skoro neprekidno, to se može najbolje vidjeti.

Uloga don Andrije Nuića prikazana je dosta pregledno i iscrpno s naglašenim tonom suosjećanja s njegovim teškim trenucima, osobito nakon uhićenja biskupa Čule i preuzimanja odgovorne brige za vođenje biskupije u iznimno teškim i izazovnim trenucima. Na njegovu primjeru jasno je pokazana ondašnja jugokomunistička metoda: iznenadna hapšenja svećenika po župama, privremenog zatvaranja crkava te organiziranje "spontanih prosvjeda naroda" za vrijeme kojih su biskupi i svećenici napadani jajima i rajčicama da ih se što više javno ismija. Opis don Andrijina slučaja zaista je samo tipičan primjer tadašnjega progonstva crkvenih ljudi.

Sličan križni put prošao je i don Andrijin sumještani i prezimenjak don Mate Nuić koji je neko vrijeme naslijedio zatočenoga biskupa Čulu u upravljanju biskupijom dok i sam nije doživio istu sudbinu u zatvoru.

U raspravi o životu i radu dra Marka Perića naglasak je stavljen na njegovu spisateljsku djelatnost i " aferu oko župa u Hercegovini". Autor i jednoj i drugoj problematici pristupa staloženo stavljajući u prvi plan podatke i navođenje činjenica a prepuštajući prosudbu i osobni stav svakome čitatelju.

Kazalo osobnih imena zasigurno će biti velika pomoć svima koji nastave produbljivati problematiku i vrijeme koje su navedeni likovi obilježili svojim životom i radom. Obilata literatura citirana u bilješkama može biti jasan putokaz mladima da nastave produbljivati pojedina pitanja koja su u knjizi samo natuknuta ili sumarno prikazana. Za neka područja pisac se ne ustručava priznati da to "oststaje i dalje neponato ... i ostatak će tajnom vjerojatno još gotovo stotinjak godina, sve dok ne bude moguć pristup dokumentima iz toga razdoblja koje čuva vatikanski tajni arhiv" (str 64-65). Bit će, dakle, posla i za druge istraživače koji u budućnosti budu željeli tragati za potpunijom istinom. Ova knjiga će i tada biti dobar putokaz i vodič.

U svakom slučaju, knjiga "Confessores fidei" vrijedan je doprinos našoj religioznoj historiografiji dvadesetoga stoljeća i nezaobilazan putokaz novim istraživačima.

Marko Babić, ofm

AFRIČKO VJEROVANJE (SIMBOL)

Vjerujem u jednoga velikog Boga, koji je iz ljubavi stvorio ovaj svijet i svaku dobru stvar u njemu.

Bog ljubi svijet i ljude svih naroda i plemena na zemlji.

Mi smo upoznali Velikog Boga u tami a sad ga poznajemo u svjetlosti.

Bog je obećao u knjizi svoje riječi, Bibliji, da će spasiti sve narode i plemena.

Mi vjerujemo da je Bog učinio dobro svojim obećanjem kad je poslao svoga Sina,

Isusa Krista,

Čovjeka po tijelu, Židova po plemenu.

Rodio se u siromaštvu u malom selu.

Ostavio je svoju kuću i bio uvijek na putu čineći dobro.

Snagom Božjom liječio je narod, učio ga o Bogu i čovječnosti,

Pokazivao mu da vjera znači ljubav.

Bio odbačen od svoga naroda,

Mučen i prikovan čavlima na rukama i nogama na križ,

I umro je.

Ležao je pokopan u grobu,

Ali ga hijene nisu dotakle.

I treći dan je uskrsnuo iz groba.

Uzašao je na nebo.

On je Gospodar.

Mi vjerujemo da će po njemu svi naši grijesi biti oprosteni.

Svatko tko vjeruje u njega mora se kajati za svoje grijehe.

Treba biti kršten u Duhu Svetom Božjem.

Treba živjeti po zakonu ljubavi i blagovati zajedno Kruh u ljubavi.

I naviještati veselu vijest drugima, dok Isus opet ne dođe.

Mi to iščekujemo!

On je vječan. On je živ. Mi to vjerujemo.

Amen.

* * *

(Iz "Misala za vjernike" izdavač: FIDES, Claretinci, plakat – Preveo: Nikola Radić, ofm.)

PRIMLJENE KNJIGE

M. VUKŠA, *Opuzen – prošlost i sadašnjost grada*. Izd. Matica hrvatska – Ploče i "Kačić" – Split, 2002, str. 112, Cijena 40 kn. Pisac je "želio svojim sugrađanima pružiti u ruke ovu malu knjigu kao podsjetnik na burnu prošlost grada na Neretvi, ali i na njegovu sadašnjost s pogledom u budućnost". Podijeljena je u šest cjelina: Pogled u prošlost; Vjerski život; Školstvo i prosvjeta; Kulturni i društveni život; Privreda; Prirodne nepogode i bolesti. Tim cjelinama je pridodao priloge o duhovnim zvanjima, župnicima, istaknutim intelektualcima, poginulima i nestalima u Drugom svjetskom ratu, poginulima u Domovinskom ratu, popis ulica, važniji telefonski brojevi i najvažnija literatura. Naručuje se kod pisca: C. Medovića 4, 20355 OPUZEN, ili: "Kačić", A Stepinca 1, 21230 SINJ.

J. MARCELIĆ, *Arški župnik sv. Ivan Marija Vianney i nova evangelizacija*. izd. "Duh i voda", 21465 JELSA 2002, 300 str. Cijena 70 kn. Na konkretnom primjeru dušobrižničkog djelovanja svetoga Arškog župnika, pisac pokušava konkretizirati oblike i način suvremene evangelizacije ističući vjeru da Duh Božji djeluje i danas u Crkvi a to se djelovanje osobito odražava na životnosti i zanosu članova pojedinih skupina i pokreta.

J. BELBEN – T. COOPER, *Igre i aktivnosti s Biblijom*, KSC, Zagreb 2002, 148 str. Sadrži zanimljive igre koje su već isprobane u pastoralnom radu. Namijenje-ne su grupama mladih i župnim skupina-ma kao pomoć u razumijevanju živopisnih biblijskih stranica. Riječ je o aktivnostima koje iznose ne samo biblijske sadržaje nego i biblijsku metodologiju punu iskustava

i mašte. U ovim igrama svi pobjeđuju, jer svi doživljavaju i uče nešto novo. – Cijena 60 kn. Narudžbe kod izdavača.

J. E. VECCHI, *Salezijanska duhovnost*, IKSC, Zagreb 2002, 268 str. Središnjica ove knjige sastoji se u razmatranju vrijednosti koju Krist i vjera mogu imati u svagdanjem životu te svijest o vlastitoj originalnosti i potrebi da bude kvasac svijeta u trećem tisućljeću. – Cijena 70 kn. Narudžbe kod izdavača: KSC, Vlaška 36, ZAGREB.

B. FERRERO, *Ima li koga gore?* KSC, Zagreb 2002, 84 str. Sadrži kratke priče i poneku sažetu mudru misao. Mogu se veoma dobro iskoristiti u katehezama, homilijama i duhovnim nagovorima. – Cijena 40 kn. Narudžbe kod izdavača.

J. E. VECCHI – C. di CICCIO, *Čuvari snova s prstom na mišu. Odgojitelji u informatičko doba*. KSC, Zagreb 2002, 204 str. Knjiga donosi intervju što ga je Juan E. Vecchi, vrhovni poglavar don Boscovih salezijanaca, dao Carlu di Ciccio. Razgovor je vođen o odgoju, o djeci koja su križ i radost, o školi, o odgojiteljima i roditeljima koji zdušno nastoje biti suvremeni. U novu informatičku kulturu uključeni su i odgojitelji i mladi i o tome treba voditi računa. Osobito su zanimljivi dijelovi razgovora o zabrinjavajućim nedorečenostima i o nezaobilaznim pitanjima suvremenog odgoja. – Cijena 80 kn.

P. BOSMANS, A. GRÚN, A de MELLO, H. NOUWEN, A. SCHWARZ, *Za svaki dan blagotvorna riječ*. Edna stranica za svaki dan u godini iz pera najčitanijih pisaca duhovne i mudrosne literature koje međusobno povezuje ljubav prema životu, izgrađivanje kulture srca i traganje za izvornom ljudskošću. Cijena 60 kn (meki uvez), 80 kn (tvrdi uvez). Naručuje se kod izdavača:

"U pravi trenutak", 31400 ĐAKOVO, pp.51.